



Naravoslovje v knjižnici

Mateja Aš Šašek

Šolski center Novo mesto, Srednja elektro šola in
tehniška gimnazija

Izvilleček

V prispevku je opisan primer medpredmetnega sodelovanja profesorice fizike in knjižničarke. Predstavljeno je, kako smo dijakom s pomočjo didaktičnih in metodičnih priporočil programa Knjižnična informacijska znanja (2008) pripravili uro in jih, ob njihovi aktivni vlogi, spoznali z vrednotenjem in selekcioniranjem pridobljenih informacij ter jim približali uporabo naravoslovnih in strokovnih revij, ki jih bodo uporabljali tako pri svojem šolskem delu kot tudi v prostem času.

Ključne besede: medpredmetna povezava, naravoslovje, knjižnica, revije, knjižnična informacijska znanja

Natural Sciences in the Library

Slika 1: Skupinsko delo

Abstract

The article explains an example of interdisciplinary cooperation between a physics professor and a librarian. It shows how we prepared a lesson for students with the help of didactic and methodological recommendations of the Library and Information Skills Programme (2008) and, with the students assuming active roles, introduced them to the evaluation and selection of the acquired information. In addition, we familiarised them with the use of natural and professional journals for the purposes of work and leisure.

Keywords: interdisciplinary cooperation, natural sciences, library, journals, library and information skills.

Uvod

Danes je razmišljanje o iskanju informacij zelo splošno, prevladuje prepričanje, da lahko vsakdo najde vse v zelo kratkem času, potreben je le dostop do svetovnega spleta. Naša naloga je, da dijake naučimo pridobivanja, vrednotenja in selekcioniranja pridobljenih informacij, kar jim bo koristilo tudi v poznejšem življenju. S pomočjo knjižničnih informacijskih znanj dijake učimo tudi informacijske pismenosti, tj. sposobnosti kritičnega razmišljanja in presoje o informacijah, ki jih najdemo. Veščine informacijske pismenosti je smiselno začeti poučevati že na začetku formalnega izobraževalnega procesa, saj lahko učenci in dijaki tako pridobijo učne navade, ki jim bodo koristile ves čas šolanja in pozneje v življenju. Dijaki razvijajo sposobnosti in veščine za samostojno uporabo knjižnice in informacijskih virov. Tako ob delu spoznavajo strategije pridobivanja informacij in reševa-

nja problemov. Vse to lahko knjižnica podpira in razvija s pomočjo knjižničnih informacijskih znanj, vendar pa jih je smiselno izvajati v medpredmetni povezavi z vključitvijo v učni proces. Dijaki elemente informacijske pismenosti usvajajo s samostojnim delom in na koncu vidijo konkretne rezultate svojega dela. Končni cilj pa je bil tudi povečanje izposoje revij med dijaki. S tem namenom so ob zaključku dijaki pripravili razstavo svojih del v glavni avli pred šolsko knjižnico.

Ključni cilji: seznaniti dijake z osnovami informacijske pismenosti; spodbujati kritično oceno tiskanega ali spletnega gradiva; spodbuditi dijake k uporabi tiskanih revij.

Izvedba ure

Medpredmetne povezave so dijakom navadno zanimive, ker so drugačne od klasičnega, frontalnega pouka. Uro

smo izvedle z dijaki drugega letnika srednjega poklicnega izobraževanja, smer avtoserviser. Ker v programih srednjega poklicnega izobraževanja ni veliko medpredmetnih povezav, so bili dijaki že pri pouku naravoslovja zelo navdušeni, ko so izvedeli, kaj bodo počeli v naslednjih urah, kjer bodo lahko tudi aktivno sodelovali.

Pri uvodni, predstavitveni uri pri pouku naravoslovja jim je profesorica predstavila nalogo, ki jo bodo izvedli v medpredmetni povezavi. Po lastni presoji bodo v skupinah poiskali najljubšo oz. najzanimivejšo revijo in jo v razredu predstavili s plakatom ter pozneje razstavili v glavni avli šole. Potem so dijaki s profesorico fizike prišli v knjižnico. Ker so to dijaki drugega letnika, ki že poznajo knjižnico, gradivo in strokovno literaturo s svojega področja, premalo pa uporabljajo revije, smo jim najprej predstavili vse revije, tako v fizični obliki kot tudi na spletu. Ker imamo na spletni strani šolske knjižnice že zbrane vse revije, jim je pozneje pri delu to koristilo, saj so z enega mesta dostopali do vseh informacij, ki so jih potrebovali pri svojem delu. V knjižnici smo jim najprej predstavili, kaj revije sploh so in da tudi spletne strani revij s članki v polnem formatu lahko pomagajo pri iskanju relevantnih virov in literature za različne seminarske in zaključne naloge oziroma šolsko delo. Te revije so lahko poljudne ali strokovne in vključujejo vse, kar je povezano z njihovo obravnavano temo, to je fizika in naravoslovje. Dijakom smo razložile namen in cilje, ki jih želimo doseči pri medpredmetni povezavi, katere pripomočke lahko uporabljajo in kakšen naj bo izdelek. Uvajanje konceptov plagiatorstva in intelektualne lastnine se morda zdi težko, vendar je pomembno, da se dijaki zavedajo, da informacij ni mogoče preprosto kopirati. Ravno zato smo se odločile, da izdelajo plakat.

Dijake smo usmerile, naj po svoji presoji izberejo naslov revije, ki po njihovem mnenju nudi največ informacij,



Slika 2: Police z revijami v knjižnici

ima najboljšo predstavitev vsebine, najlažjo dostopnost in najboljšo informiranost, najlepšo fizično podobo ... S tem smo jih želele spodbuditi h kritičnemu razmišljanju o virih informacij, ki so jim na voljo. Spodbujanje dijakov k razmišljanju o kakovosti informacij, ki jih uporabljajo, bo izboljšalo njihovo sposobnost prepoznavanja in izbire ustreznih virov za katerokoli temo, ki jo bodo raziskovali v prihodnosti.

V osrednjem delu medpredmetne povezave so se lahko po svojih interesih razdelili v skupine. Pregledali in prelistali so revije s svojega strokovnega oz. z naravoslovnega področja ter se skupaj v okviru posamezne skupine odločili, katero revijo bodo izbrali in zakaj. Po kratkih vsebinskih navodilih smo jih s profesorico pustile, da so delali sami, saj so se z nalogo učili tudi večšin timskega dela. Zelo zanimivo je bilo opazovati, kako so se med sabo spodbujali k sodelovanju in aktivnosti. Sami so si razdelili zadolžitve ter začeli iskati informacije. S profesorico smo jim bile na razpolago za svetovanje in usmerjanje, če so naleteli na težavo oz. so imeli vprašanja med samim delom. Zbrane informacije so morali uporabiti in prenesti na plakat. Ob tem so se učili iskanja, zbiranja, vrednotenja in selekcioniranja pridobljenih informacij. Uporabljali so različne strategije iskanja, nekateri dijaki



Slika 3: Zbiranje gradiva in izdelava plakatov



Slika 4: Razstava plakatov pred knjižnico

v posameznih skupinah so listali samo po fizičnih izvodih periodike, drugi so informacije iskali tudi po digitalnih vsebinah.

Spodbuditi smo jih želeli tudi k uporabi revij kot pisnih virov za izdelavo plakatov, s katerimi bodo tudi sošolcem predstavili naslove in vsebine izbranih revij ter tako tudi njih motivirali, da se bodo odločili in vzeli revijo v čitalnico ali pa si jo izposodili za domov.

V sklepnem delu so se dijaki po skupinah dogovorili, kdo bo revijo predstavil s pomočjo plakata. Nekatere skupine so se odločile, da bo vsak član predstavil svoj sklop, druge skupine so izbrale poročevalca. Predstavitve so bile zanimive za ves oddelek, saj so bile poučne. Dijaki so z zanimanjem poslušali predstavitve revij, ki so jim blizu zaradi tematike, saj so izbirali naslove s svojega strokovnega področja oziroma s področja z naravoslovnimi temami. Po predstavitvi smo pripravili razstavo plakatov na glavnem hodniku pred šolsko knjižnico.

Zaključek

Zaradi povečane uporabe digitalnih virov moramo dijakom pomagati pri krmarjenju in učinkoviti interakciji v digitalnem svetu. Knjižnica je dobro učno okolje, saj se dijaki osredotočajo na iskanje informacij v zvezi z zadano nalogo. Zelo dobro sta uspeli tudi sklepna predstavitev in ideja, da izdelke razstavimo na glavnem hodniku šole, kjer si jih lahko ogledajo preostali dijaki in profesorji. Pri načrtovanju je vsekakor treba upoštevati tudi predznanje dijakov. Notranja motivacija je pripomogla, da se jim je izvedena medpredmetna povezava zdela zelo zanimiva, vse skupine so predstavitve uspešno opravile, kar jim je okrepilo samozavest, nad predstavitvami so bili navdušeni. Podobne ure bomo še izvedli, predvsem v strokovnih in poklicnih programih, kjer se vsebine knjižničnih informacijskih znanj ne izvajajo načrtno, ampak se individualno dogovarjamo s posameznim profesorjem.

Literatura

- [1] Fekonja, R. (2004). Branje in pismenost: vloga šolske knjižnice pri spodbujanju branja. *Šolska knjižnica*, 14(3), 132–139.
- [2] Nacionalna strategija za razvoj bralne pismenosti za obdobje 2019–2030. (2019). Ljubljana: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Pridobljeno 25. 02. 2022 s spletne strani: <https://www.gov.si/novice/2020-01-15-nacionalna-strategija-za-razvoj-bralne-pismenosti-za-obdobje-2019-2030/>
- [3] KURIKUL. Knjižnično informacijsko znanje [Elektronski vir]: gimnazija: splošna, klasična, strokovna gimnazija / predmetna komisija Majda Steinbuch ... [et al.]. - Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo, 2008